

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

О. ЧЕРНОВОЛ, магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Подальша демократизація суспільства, децентралізація владних повноважень на засадах субсидіарності стали пріоритетними реформами в Україні. В сучасних дослідженнях децентралізацію визначають як спосіб організації публічної влади в державі, за якого адміністративно-територіальні одиниці або інші територіальні утворення мають право самостійно вирішувати питання місцевого значення і реалізувати власні завдання у межах, встановлених законодавством [1, с. 45]. Тим самим, децентралізація полягає в розподілі функцій і повноважень між державним і місцевими рівнями управління із розширенням прав останніх. Роль децентралізації влади в процесах становлення інституту місцевого самоврядування є визначальною. Оскільки децентралізація є своєрідною системою управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до органів місцевого самоврядування [2]. Спільним для більшості підходів є відзначення того, що децентралізація за своєю суттю притаманна правовій демократичній державі, а ступінь децентралізації управління відображає рівень розвитку демократії [3, с. 279].

Побудова такої системи місцевого самоврядування, яка дозволить реалізувати права і свободи громадян, можливості і потенціал територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення є одним з основних пріоритетів розвитку суспільства в Україні. Реформування місцевого самоврядування як складова політичної реформи тісно пов'язана із адміністративною та адміністративно-територіальною реформою в Україні. Ключовим питанням, яке необхідно розв'язати у ході реформування є забезпечення передачі максимально можливого обсягу владних повноважень органам місцевого самоврядування та чіткого розмежування їх повноважень з повноваженнями виконавчої влади. Тобто мова йде про децентралізацію. Сьогодні стоїть важливе завдання визначення та запровадження в Україні власної моделі децентралізації в управлінні, яка дозволить досягти значно більшого рівня ефективності публічного управління для забезпечення громадян необхідною кількістю й якістю соціальних і адміністративних послуг.

Зарубіжний досвід останніх десятиріч з питання модернізації публічного управління засвідчив, що ключовим моментом у цьому процесі був перегляд відносин між центральним, регіональним, місцевим рівнями державного управління та місцевим самоврядуванням. Основними принципами, які були покладені в основу розподілу повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування стали принципи децентралізації, деконцентрації, субсидіарності.

У результаті реформування було досягнуто розвитку регіонального самоврядування, зміцнення позицій місцевого самоврядування, що дозволило більш ефективно вирішувати питання соціально-економічного розвитку території [3, с. 279 – 280].

Поряд із тим, визначаючи перспективи децентралізації влади в Україні, дослідники зауважують на очікуваних ризиках, що може спричинити цей процес. До груп цих ризиків аналітики відносять :

- складності, що виникнуть при перегляді меж адміністративно-територіальних одиниць, що скоріше за все знайде своє вираження в укрупненні територіальних громад (з метою забезпечення їх фінансової спроможності);

- послаблення державного контролю органів місцевого самоврядування за реалізацією повноважень, які будуть їм передані, що ускладняється слабкістю інститутів громадянського суспільства;

- загострення проблем бюджетної системи у питанні фінансування повноважень органів місцевого самоврядування, загроза його зриву;

- зниження якості місцевого управління та легітимності прийнятих рішень, обумовлене низьким рівнем компетентності посадових осіб місцевого самоврядування та недосконалістю системи добору до депутатського корпусу;

- утвердження в областях ідей, претензій у сфері політичних інтересів, які суперечать загальнонаціональним інтересам. Безумовно, при розгляді кроків реформування місцевого самоврядування необхідно враховувати перелічені ризики та передбачувати застосування механізмів послаблення їх негативного впливу. Разом із тим, поява тих чи інших складностей стимулюватиме до швидкого реагування влади та пошуку засобів вирішення існуючих проблем [3, с. 280].

Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади стала однією з найбільш масштабних реформ в Україні, яка триває вже п'ятий рік. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні передбачає створення належних матеріальних (майно, зокрема земля, що перебувають у власності територіальних громад), фінансових (податки та збори, що пов'язані з територією відповідної адміністративно-територіальної одиниці) та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень [4]. Реформа спрямована на здійснення наступних напрямів дій:

- визначення територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування, здатних забезпечувати якісні публічні послуги (як і місцевих органів виконавчої влади);

- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних та делегованих повноважень;
- розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування на основі принципів субсидіарності (так само як і з органами виконавчої влади);
- запровадження державного контролю за рішеннями органів місцевого самоврядування [4].

Список використаних джерел:

1. Бориславська О. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. Бориславська, І. Заверуха, Е. Захарченко та ін. ; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні». – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 128 с.
2. Лелеченко А. П. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень : навч. посіб. / А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук. – К., 2017. – 110 с.
3. Тарасенко Т. М. Проблема децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування в Україні / Т. М. Тарасенко // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2014. - № 2 (21). – С. 277 – 286. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2014_2_30.
4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>

